

часопис ариљске летње музичке манифестације

АРИЉЕ

јул 2018. VI

ISSN 2334-8437

Издавач

Удружење за ширење
и подстицај музичке културе
у Србији МУЗИКУС
Маршала Бирјугова 11
11 000 Београд
тел: +381 (69) 611 604
www.arlemm.rs | office@arlemm.rs

Директор

Драгутин Младеновић

Главни и одговорни уредник

Милица Младеновић

Стручни сарадник

Стефан Савић

Сарадници и аутори

Добрило Ненадић, Петар Јањатовић, Дубравка Матовић,
Милунка Николић, Милан Пајевић, Слађана Луковић,
Ана Станисављевић, Мишо Младеновић,
о. Вукашин Милићевић, Весна Аћимовић,
Милка Младеновић, Јована Папан

Графички уредник

MDesign / MМарковић

Лектор

Милка Младеновић

Фотографија

Драгана Селаковић (насловна), Foto Studio Charlie B,
Creative Dzumandzi, Милица Ђорђевић,
Драган Боснић, Момчило Димитријевић,
Милан Обрадовић

Штампа

Алта нова Београд

Тираж

5000

Реч има АРЛЕММ

Данас изгледа као да је лако бити део АРЛЕММ-а,
јер АРЛЕММ чине насмејана деца, посвећени професори,
успешни уметници, драги и задовољни гости.

Да ли је неко пре девет година могао да замисли да ће у
престоници малине, настати фестивал класичне музике?

Да ли је било реално очекивати да ће становништво из
других градова долазити у Ариље, да види и чује највећа
имена данашње музичке сцене, или да ће летњу школу
похађати најбољи млади уметници из Србије, Словеније,
Немачке, Белгије, Француске, Канаде, Америке, Русије...

АРЛЕММ бајка траје већ девет година. Сваке године
из почетка настојимо да се прича, која почиње са „био
једном један дечак који је желео да свира виолину, и
једна девојчица која је желела да пева на великој сцени“,
заврши дивном реченицом „и живели су срећно до краја
живота“.

АРЛЕММ је данас управо то - простор за испуњавање снова
младих, за приказ искуства оних старијих, за дивне дане и
дивне људе, који чине да наша прича траје.

Велику захвалност АРЛЕММ дугује институцијама,
фирмама, појединцима, драгим волонтерима, ученицима,
родитељима, уметницима и професорима, који су
веровали да наша бајка може
да постане стварност!

Са великим еланом идемо ка првој деценији
манifestације, будите и Ви са нама део уметности!

Милица Младеновић

уредник часописа

7 - 25

БЛАГА ПРИРОДЕ И ТАЛЕНАТ ЉУДИ

- Имала је зелене очи / М. Пајевић
- Јанковац код... / А. Станисављевић
 - О Конаку... / М. М. Младеновић
 - Височка бања / А. Станисављевић
- Винарија Бајло: Богатство лагума / Д. Матовић
- Фузија... Драгана Селаковић / М. Младеновић
- Најбитнији осећај... Сретен Вуковић / М. Николић
- Теленор: Концерти први пут уживо / Д. Матовић

26-47

СЦЕНА ФЕСТИВАЛА 2017/18

- Јамп АРЛЕММ / П. Јањатовић
- Марко Луис / М. Младеновић
 - Диванхана / Д. Матовић
- Сара Ренар / М. Младеновић
- Бисера Велетанлић & Васил Хаџиманов / П. Јањатовић
 - Ју група / Д. Матовић
 - ШМТ Ђуприја / Д. Јовић

48-60

И РАДИОНИЦЕ

- Нешто ново... / С. Савић
- Нежно љубичасто... / С. Савић
- Extreme intimo: Откривање талента... / Д. Матовић
- Алхемија гитаре / С. Савић

61-71

КРУГ МЛАДИХ...

- волонтери: Вељко & Кики / М. Николић
- Психолошке радионице / С. Луковић
 - породица Берлот / Д. Матовић
 - Богата а скромна / М. Николић

72-87

РЕЧ МУДРИХ, УСПЕШНИХ И ХРАБРИХ

- Д. Ненадић: Култура је захтевна / Д. Матовић
- Мокрањчеви дани и АРЛЕММ / С. Савић
- СЕФА: Савремено меценарство / С. Савић
- Удружење „Српски композитори“ / С. Савић
- Пасаж: Странпутице, путеви и путоказ / М. Николић
- Велики Рат / В. Аћимовић

88-100

ПРИЈАТЕЉИ...

- СТЕФАН 30 година породица, па бизнис / М. Николић
- Створитељ стваралаштва / о. В. Миличевић
- Ђачка задруга Звончић из Високе / Ј. Папан
- Све најбоље из Ариља, Рзавске долине / М. Николић
- АРЛЕММ смо сви ми / В. Грбовић

МОКРАЊЧЕВИ ДАНИ И АРЛЕММ

Сваке године, средином септембра, двориште родне куће Стевана Ст. Мокрањца у Неготину, испуни се његовим поштоваоцима и хоровима – учесницима Натпевавања, који здруженим снагама изводе композиторову Шесту руковет, посвећену Хајдук Вељку и Неготинској Крајини.

фотографија: Драгослав Илић

Овај свечани чин, употпуњен полагањем венца на композиторов споменик, на леп и достојанствен начин означава почетак фестивала у његову част – Мокрањчеве дане. Тако ће бити и ове године, када Фестивал навршава 53. годишњицу свог постојања, што га сврстава у ред најдуговечнијих, али и најважнијих манифестација на културној мапи наше земље. Велики значај Мокрањчевих дана за нашу културу и уметност, првенствено се огледа у одавању поште према свестраној личности Стевана Ст. Мокрањца, као утемељивачу српске уметничке музике и његовом стваралаштву, као угаоном камену остварења потоњих композиторских генерација. Међутим, Фестивал има и шири програмски оквир у који су смештана бројна и разнолика догађања.

Најбоља илустрација такве програмске политике јесте прошлогодишње издање Фестивала, чији приказ је потписник ових редова имао прилике да објави у 19. броју часописа Мокрањац, такође једном од веома битних плодова фестивалске активности. Велика част и задовољство који су ми тиме припали, пружили су ми изванредну прилику да присуствујем целокупном трајању Мокрањчевих дана и дали могућност да у целини сагледам њихову форму и садржај. Закључак који ми се наметнуо јесте да се у концепцијском смислу ради о својеврсној руковети. Више него симболичан наслов одабрао сам са жељом да у духу мокрањчевског наслеђа укажем на одлике програмске концепције педесет и другог по реду одржаног Фестивала.

Програмска замисао са седмодневним трајањем и укупно тридесет и четири различита дешавања из музичко-сценског, књижевно-монографског и ликовног домена, иако широког дијапазона и разноврсности, није нарушила идеју складно осмишљене и кохерентне целине. Тиме је она у ширем смислу наликвала Мокрањчевој руковети, као органски јединственом циклусу народних песама обрађених за хор. Основни концепт и нит, којима су повезани разнолики елементи ове особене „фестивалске“ руковети, јесу традиција и континуитет, али и потреба да се они стално обогаћују новим програмским садржајима. Тако су од ове године своје место у програму нашли мајсторски курс соло певања наше оперске звезде Зорана Тодоровића, и стручни семинар уважених диригентата Тамаре Адамов Петичевић и Милоја Николића. Као следећу важну програмску ставку прошлогодишњег издања Фестивала, можемо издвојити концерте оркестра и хора Радио-телевизије Србије и Гудача Св. Ђорђа, којима су обележени значајни јубилеји ових ансамбала. На њиховим програмима нашла су се дела Александра Обрадовића, чиме је на достојан начин такође обележена деведестогодишњица композиторовог

рођења. Заједно са оркестром РТС-а и маестром Бојаном Суђићем је наступио и наш еминентни пијаниста Александар Сердар. Осим класичне музике били су заступљени и жанровски другачији концерти, са девизом да су Мокрањчева дела у његово време сматрана популарном музиком. Етно звуци Биље Крстић и Бистрик оркестра, моћан глас Зорана Тодоровића у кросовер аранжманима ансамбла *Un Viaggio* и евергрин вече који су приредили Војкан Борисављевић и група солиста са уметничким ансамблом Министарства одбране Станислав Бинички, добро су дошли као предах за неготинску публику, али и прилика да се задовоље различити музички укуси и интересовања. Велику пажњу изазвало је гостовање балета Народног позоришта у Београду, који је приказао значајне кореографске помаке у две нове представе. Ипак, када је реч о музичко-сценском делу програма, а и укупно гледано читавог Фестивала, стожер су били и остали наступи хорова, у складу са стваралаштвом самог Стевана Ст. Мокрањца. Ове године су хорски догађаји обухватили традиционално натпевавање, затим целовечерње концерте прошлогодишњег победника АКУД Соња Маринковић из Новог Сада и хора РТС-а, затим наступ још једног новосадског хора Свети Георгије, док је хор при храму Свете Тројице у Неготину појао на Светој Литургији. Такође су прилику да се представе добили и неготински дечији хор Вивак и хор ОМШ при Уметничкој школи Стеван Мокрањац.

Када је реч о осталим сегментима програма, такође веома битни за Фестивал, одржане су научна трибина, промоције монографских публикација и носача звука, а такође су приређене и три изложбе слика наших познатих уметника. Сви поменути догађаји били су адекватно распоређени током седам фестивалских дана, разумљиво са акцентом на концертним активностима, али и са довољно пажње посвећене садржајима друге природе. Почев од преподневних часова па све до каснијих вечерњих, низали су се догађаји из трију поменутих сфера, чинећи да Фестивал не буде једноличан, већ врло динамичан и разигран.

Предстојеће издање АРЛЕММ-а имаће прилику

да угости једног од веома битних учесника

52. Мокрањчевих дана, диригента Тамару

Адамов Петијевић, која је била члан жирија на

Натпевавању и дириговала здруженим хоровима

на свечаној церемонији отварања Фестивала, и

као што је већ речено, била један од предавача на

диригентском семинару.

Предстојеће издање АРЛЕММ-а имаће прилику да угости једног од веома битних учесника 52. Мокрањчевих дана, поменути Тамару Адамов Петијевић, која је била члан жирија на Натпевавању и дириговала здруженим хоровима на свечаној церемонији отварања Фестивала, и као што је већ речено, била један од предавача на диригентском семинару. Тамара Адамов Петијевић већ дужи низ година следи за једног од најсвестранијих и најактивнијих музичара у нашој земљи. Диригент и педагог, делује као руководилац три хора и два симфонијска оркестра, који окупљају око 300, углавном младих људи. Дипломирала је виолину на Академији уметности у Новом Саду, а завршила специјализацију из дириговања на Факултету музичке уметности у Београду, где је тренутно при крају докторских студија у класи маистра, проф. Бојана Суђића.

Усавршавала се из хорског дириговања у иностранству код неколико светски признатих хорских диригената. Са женским и мешовитим хором Музичке школе, као и са хором Св. Стефан Дечански, којим диригује 24 године, добитник је више националних и међународних признања, међу којима се издвајају титула најбољег диригента у Прагу 2006. године (*Best Conductor Performance*) и *First Prize Summa Cum Laude* на Фестивалу омладинских оркестара у белгијском граду Нерпелт прошле године. Оснивач је вокалног студија, хора и симфонијског оркестра Орфелин, са којима приређује запажене концерте вокално-инструменталне музике. Већ неколико година делује као координатор између Србије и велике асоцијације *Europa Cantat*, а такође је инцирала и учествовала у оснивању Српске хорске асоцијације, која има за главни циљ да окупи домаће хорова, промовише и негује културу хорског музицирања у нашој земљи. Тамара Адамов Петијевић наступиће на АРЛЕММ-у са хором Св. Стефан Дечански. Овај хор је основан 1987. године у Новом Саду као црквени хор, да би током година прерастао у један од најбољих и најцењенијих хорова у Србији, кога чине углавном млади људи, професионални музичари и аматери са хорским искуством. Репертоар хора обухвата дела духовне музике од 13. века до савремених аутора, обраде српских народних песама, као и световну музику на разним језицима. Хор је снимео и објавио 15 звучних и 3 нотна издања, а Музиколошки институт САНУ је дискове Српски Божић и Велика Седмица и Васкрс уврстио у најзначајнија остварења савременог српског хорског музичког издаваштва. Такође, хор је први извео и објавио Осмогласник Корнелија Станковића, са хармонизацијама најстаријих записа српског црквеног појања. Хор је одржао бројне концерте у иностранству и наступао у готово свим европским престоницама, а добитник је и 2. награде на Интернационалном такмичењу у Ланголену (Велс).

Висок уметнички доживљај који дарују публици на својим наступима Тамара Адамов Петијевић и Хор Св. Стефан Дечански, резултат је деценијског посвећеног и напорног рада и ангажовања. Круна тих стремљења јесте стварање специфичног и моментално препознатљивог хорског звука, којим се издавају у односу на све ансамбле тог типа у нашој земљи, и који даје печат свим композицијама са њиховог репертоара. Тај звук представља својеврсни средњи пут између масе, пуноће и густине звука словенских хорова и сведености, гипкости и јасноће западноевропских састава. Међутим, да није само хибридна творевина у питању, већ да садржи у себи нечег аутентичног, одаје естетика великог карловачког појања уткана у њихов звук. Одлике тога су лепршавост мелодијских линија са филигранским украсима у непрекидном легату, прозрачност акордске фактуре у којој се подједнако чују сви гласови, заобљеност деоница са одмереним вибратором и не сувише светлом бојом. Никако не треба заборавити интерпретацију диригенткиње Адамов-Петијевић, коју карактеришу савршен третман текста са истицањем свих његових нијанси, кроз контрасте речитативних и кантабилних фраза, као и суптилне промене динамике и агогике. При томе она ниједног тренутка не губи из вида драматургију целине са свим структурно битним местима. Сви ови извођачки и интерпретативни квалитети Хора Св. Стефан Дечански и Тамаре Адамов Петијевић обећавају да ће публика на овогодишњем АРЛЕММ-у имати прилику да присуствује хорском концерту врхунских музичких и уметничких домета, као и духовног и емотивног садржаја.

Истовремено, овај концерт представља почетак сарадње, надамо се плодносно, између Мокрањчевих дана и АРЛЕММ-а, два фестивала који својим богатством садржаја и спојем различитих уметности, стилова и жанрова у једну складну и хармоничну целину, имају значајну културолошку, уметничку и едукативну мисију за нашу средину.

■ Стефан Савић

Диригент победничког хора, Сенка Милисављевић, Певачко друштво Преподобни Рафаило Банатски, Зрењанин

фото Д. Илић